"På Färdvägarna"

Medlemsinformation från Dan Andersson Sällskapet

No 15 MARS ~ APRIL 2008

Dan Andersson 1909, Fotograf: Skogvaktare Verner Berglund
Fotot taget öster om Björndalssågen

" O, västanstorm, en gång när jag är kvitt med vägen min
och stilla vid den mörka dörren står,
då skall du liksom be för mig när tyst jag går in
i det land dit sol och nätter icke når"

sista strofen ur "Sång till västanvinden" – efterlämnade dikter
– daterad 1918

Kära Dan Anderssonvän!

Jag har i tidigare nummer av vår tidskrift inlett med en väderkommentar.
Idag får jag väl kalla det ”vintern som kom av sig”. Jag kan inte med mina 65 år komma ihåg någon så mild vinter här i Hälsingland. Men vi längtar ändå som vanligt till en skön sommar med allt som där tillhör.

I år det 120 år sedan vår käre skald föddes och detta kommer vi att uppmärksamma på olika sätt under året. Saxdalens manskör firar 20 års jubileum och kommer att hålla konsert på födelsedagen på Folkets hus i Ludvika. Under Dan Anderssonveckan kommer vi att arrangera en ”120-årskavalkad” på Nyhammars folkets hus med många deltagande artister.

På julafton 2007 inträffade en otrevlig och oroande händelse som trots allt fick ett förhållandevis gott slut. På denna fridens dag kallades vi som fanns i Skattlösberg till vårt museum av polisen för där hade det begåtts ett inbrott. När vi kom dit visade det sig att endast vår växelkassa på 2000 kronor stulits och ingen förstörelse hade skett förutom på ytterdörren som brutits upp. När dörrens lås hade lagats så kunde Robert Svensson, Leif Andersson och undertecknad återgå till julfriden i Skattlösberg.

I januari månad 2008 avled Ludvikas kommunchef Kalle Gustafsson endast 64 år gammal. Han var sedan många år en personlig god vän och en stor Dan Anderssonvän. Han hjälpte oss vid många tillfällen på olika sätt och var ett säkert stöd i en tid när där annars neddragningar och sparande drabbat många kulturella verksamheter.
Jag önskar från hjärtat frid över hans minne.

Planeringen inför såväl Vårträff som Dan Anderssonvecka är i full gång. Flera medlemmar har hört av sig och önskade flytta tillbaka Vårträffen till Brunnsvik. Vi har därför åter tagit kontakt med den nya regimen på Brunnsvik och efter mycket förhandlande och kompromissande kommit till en överenskommelse som vi hoppas att alla deltagare kommer att uppskatta. Priset kommer att, efter viss subvention av Sällskapet, bli 1500 kronor per person. Programmet redovisas på sid 19.

Den minnesgode (och tillräckligt gamle) minns säkert författaren Olle Svensson som var med och startade Dan Andersson Sällskapet.
År 1964 fick Olle Svensson ta emot Dan Anderssonpriset. Han föddes 1904 i byn Gustavsfors någon mil utanför Bollnäs. I mitten av fyrtiotalet flyttade Olle till Sunnansjö – kvar i hälsingebyn stod hans lilla diktarstuga vilken under årens gång mer och mer slets av tidens tand. Under senare delen av fjolåret lade en brorson till Olle, David Reino Svensson, och jag ett nytt tak på stugan och lite annat som gör att den nu kan stå kvar i många år till. Skrivarstugan blir ett museum den 27 april – mer om detta på sid 12.

Varen hoppfulla! Våren är snart här och en ny sommar med många Dan Anderssonupplevelser i våra finnmarker.

Med sällskapliga hälsningar från er ordförande

Torsten Pettersson

Kallelse till ÅRSSTÄMMA 2008

Härmed kallas Dan Andersson Sällskapets medlemmar till ordinarie årsstämma – den fyrtiofemte i ordningen – lördagen den 3 maj 2008 kl.10.00 på Brunnsviks folkhögskola. Lokal: Brunnsvikshallen, foajén

Enligt våra stadgar skall skriftlig kallelse sändas till alla medlemmar senast en månad före ordinarie årsstämma. Vidare skall skriftliga motioner vara styrelsen tillhanda senast åtta veckor före årsstämman. Då kallelse kan nå medlemmarna senare än åtta veckor före årsstämman har styrelsen beslutat att utsträcka motionstiden till den 4 april dvs motioner skall vara styrelsen tillhanda senast den 4 april.
Enkla frågor skall skriftligen eller muntligen anmälas till styrelsen senast två veckor före stämman eller senast den 19 april.

Vid årets stämma skall väljas en skattmästare och 3 övriga ordinarie ledamöter - samtliga för en mandatperiod på två år.
Vidare skall två revisorer och en suppleant väljas för ett år.

Vid stämman utses den valberedning som skall förbereda valen inför 2009 års stämma.

Sittande valberedning dvs Lars G. Lindström (sammankallande), Ingemar Ingevik, Ulla Elisabeth Samuelsson är självfallet tacksamma för förslag från Sällskapets medlemmar till nomineringar till de olika uppdragen.
Kontakta gärna valberedningen så snart som möjligt via Museet.

STYRELSEN

2008 års Dan Anderssonpristagare

Styrelsen uppmanar alla medlemmar att föreslå mottagare av 2008 års Dan Anderssonpris senast den 4 april 2008.
Skriv eller ring eller mejla ditt förslag och en kort prismotivering till museet som vidarebefordrar din nominering till priskommittén.
Vid styrelsens möte i anslutning till Vårträffen kommer vi att fatta beslut om vem eller vilka som erhåller 2008 års främsta litterära utmärkelse – näst efter Nobelpriset.
Det högtidliga tillkännagivandet kommer liksom i fjol att först meddelas våra medlemmar i samband med Vårträffen och därefter informerar vi massmedia via en press-release.
Priset kommer traditionsenligt att överlämnas i samband med Luossafesten i Skattlösberg söndagen den 3 augusti 2008.

Dan Andersson Sällskapet
Styrelsen

Foto: Inge Mattsson

Författaren Marcus Birro
2007-års Dan Anderssonpristagare

Kära medlemmar!

Ganska många medlemmar är slarviga att skriva (texta) namn och adress på betalningstalongen när man skickar in sin medlemsavgift. Medlemsavgiften är vi tacksamma för men det är jätteintressant att veta vem som betalade. Vi har inte en chans att spåra avsändaren.
Vet du att du glömde det i höstas – ring museet!

Hälsningar Inga-Lill / Skattmästare

Dan Anderssons dikt ”Jag väntar…” – på vem?

Ibland dimper det ner kuvert med klipp från våra medlemmar som vet att vi på museet samlar och sätter in alla artiklar i pärmar som skrivs om Dan Andersson och hans liv och diktning.
Vi är mycket tacksamma för dessa klipp och uppmanar alla medlemmar att göra sammalunda.

För en tid sen sände Allan Boström i Kåge en artikel han saxat ur Västerbottens Folkblad den 27 april 1984. Tack Allan! Där framgår att svaret på rubrikens fråga är:

Dan Andersson väntade på Nannie Lundberg från Vilhelmina.

Artikeln återger en intervju med Nannies yngste son Birger.
Så här berättar han:

”Nannie ville bli sjuksköterska och började sin utbildning i Uppsala omkring 1910. På tåget till Uppsala träffade hon Dan Andersson under hans ombuds-mannatid i Templarorden. De delade kupé och mamma och Dan började samtala. På den långa resan blev mamma trött och hon lade sig då med huvudet i hans knä.
Hon gjorde aldrig något väsen av att hon varit den kände diktarens fästmö.
Dan och Nannie förlovade sig i Falun 1912.
Men Nannie hade blivit tvingad att sluta på sjuksköterskeskolan eftersom hjärtat inte klarade av det.
Nannie Lundberg föddes 1891 och växte upp på Storholmen utanför Vilhelmina. Hennes far startade tillsammans med sina två bröder ångbåtstrafik i de tre sjöarna Volgsjön, Malgomajsjön och Vojmsjön. Mamma och Dan hade kärleken till varandra men det var lite för lite. Man kan inte leva på ”blå naglar”, som vi säger. Morfar hade ångbåtsföretaget och det kunde ingen kvinna överta. Mamma gjorde slut på grund av Dans ovissa framtidsutsikter, förklarar Birger Lund-berg.
Nannie var den gamla tidens kvinna. Dan var ingen försörjare och det avgjorde hennes kärleksval. Hon gifte sig med sin kusin Erik Lundberg i stället. Han var uppvuxen i samma miljö som hon och kunde det här med ångbåtar. Makarna fick fem barn.
Mamma var både drömmare och jordnära. Hon hade lätt för att prata och var utåtriktad. Uppfostran och det karga livet hade lärt henne hur man skulle leva och arbeta.
Hon resonerade som så att nu har jag gift mig med Erik och därmed jämt.
Hon pratade aldrig om sin förlovning med Dan, det var ju pappa hon valt.

Nannie hade en hel del saker som hon fått av Dan när de var förälskade i varandra; bland annat originaldikten ”Jag väntar…” som Dan skrev när han var kär i henne. Men alla minnessaker hon fått brände Nannie upp en dag. Dan Andersson var ett avslutat kapitel och hon ville inte att sakerna skulle hamna i orätta händer.

En dag när far gått bort fick mamma besök av Dan Anderssons syster. Hon stannade ett par dagar hos mamma. Jag var tyvärr inte hemma då och mamma berättade inte vad de pratat om men jag kan tänka mig att de pratade en hel del om Dan Andersson. Mamma glömde honom aldrig.”

Några kommentarer:

Dikten ”Jag väntar vid min stockeld medan timmarna skrida…” som ingår i den första diktsamligen ”Kolvaktarens visor ” (1915) skrevs troligen i Gonäs under våren 1913.

Dikten ”Till Astrid Dolores vid skilsmässan” från 1914 ingår även den i ”Kolvaktarens visor” med den ofta citerade sista strofen:

”Men jag önskar jag haft
ett barn med dig, kvinna,
liv av mitt liv, blod av mitt,
när jag ensam att lida går.
Som jollrade med mig
och om allt kunde minna,
som jag törstande drömde
i rosornas år.”

Dikten speglar självfallet den sorg och det vemod Dan Andersson kände efter brytningen med Nannie Lundberg.

Nannie bryter förlovningen med Dan 1914.

Nannie och Dan. Fotot taget 1913, troligen av Ragnar Öberg.

Ny bok av Göran Greider

DA-pristagaren år 2001, Göran Greider, skriver just nu på en bok om Dan Andersson

Så här skriver förläggare Hans Isaksson, Bonniers förlag, om boken, som fått titeln ”Det gångna är en dröm och det närvarande förstår jag icke”. Utgivningen är planerad till slutet av juli 2008:

Den femtonde september 1920 vid femtiden på eftermiddagen stiger Dan Andersson av tåget i Stockholm. Han uppsöker Torsten Fogelqvist på DN:s kulturredaktion och lämnar sedan sitt bagage på hotell Hellman. Senare på kvällen går han på Berns salonger med några vänner och återkommer vid halvtvåtiden på natten till hotellet, rätt så berusad. Dagen därpå hittas han död av cyanväte-förgiftning på sitt rum.

Foto: Ulla Montan

Göran Greider

Utifrån denna redogörelse för Dan Anderssons sista dag i livet och den följande polisutredningen berättar Göran Greider genom återblickar om hans täta band till staden, om den dramatiska kärlekshistorien med östermalmsflickan Märta Larsson och om umgänget med det konstnärskollektiv som han skildrade i sina romaner.

Omslaget till Göran Greiders nya bok om Dan Andersson

Dan Anderssons liv och verk speglas i varandra och en delvis annorlunda bild av finnmarksskalden växer fram, där hans djupa klyvnad mellan stad och land, mellan det svenska och det finska ger insikter om hans känslor av hemlöshet och ständig längtan. På så sätt blir han i Göran Greiders livfulla bok på en och samma gång en röst i vårt eget nu och ett eko från det länge sen förflutna.

Göran Greider är författare och samhällsdebattör. Han debuterade som poet 1981 och har sedan dess givit ut ytterligare sju diktsamlingar, senast Jakobsbrevet. Hans omfattande produktion i övrigt rymmer bl a böcker om Rudolf Meidner och klassisk musik. Fucking Sverige, en modern Dalaresa vittnar om den förankring han under senare år har haft i Dalarna.

Black Jim blickar ständigt vidare

I höstas sände vår medlem Owe Granlund i Brastad en trevligt skriven artikel till Sällskapet klippt ur Göteborgs-Posten den 17 september 2007 med rubrik enligt ovan. Artikeln är skriven av frilansjournalisten och författaren Peter Törnqvist och vi vill gärna låta medlemmarna ta del av den.

Sommaren 1917 kom finnmarkspoeten och spelmannen Dan Andersson till Göteborg. Jobbet på Ny Tid blev en tillfälligt fast punkt för nomaden. Här skrev han i blandade genrer om stort och smått. Men han svalt och längtade hem. Dan, eller Black Jim, som var hans signatur i tidningen, står byst på Järntorget, framför sin gamla arbetsplats. På sockeln finns en hälsning till alla Göteborgare.

Ibland har han solbrillor. Och det kan behövas framåt aftonen, när solen, denna trofasta och samtidigt inför stort och smått myller så likgiltiga himlakropp, sveper sin trasa ända in till Järntorget, gamla Sweden.

Till vänster om sig har han krogen Bishops Arms, f.d. Gillesstugan, för 90 år sedan låg ölstugan Tullen i samma lokal; hit gick Dan och kollegorna. Till höger, snett bakom axeln, låg tidningen som var hans arbetsplats under trekvartsår.
I Göteborg hade Dan varit redan som 14-åring. På väg till Staterna nämligen, dit han skickats på rekognosering för familjens räkning. Ensam. Kom tillbaka efter åtta månader och sa forget it. Verkligheten stämde illa med de vackra broschyrerna.
Fast en bok skulle det bli av expeditionen många år senare: ”Chi-mo-ka-ma”, en samling hårdkokta trapperhistorier.

Men nu var det 1917. Poeten, författaren och diversearbetaren Dan Andersson, i ständig penningknipa och detta år dessutom i giftastankar, har fått jobb som kolumnist på Ny Tid i Göteborg, i Arbetareföreningens tegelborg vid Järntorget.
Någon journalistisk erfarenhet har han inte. I brev till systern berättar han om grottekvarnen. Han läser korrektur, stuvar om krigsnyheter och ”rättar bondbrev”. Men en strid ström av dikter, artiklar, recensioner och annat åstadkommer han också. Någon egen produktion hinner han knappt med.
Han gör ett reportage från Frälsis härbärge. Han skriver om ensamstående mödrar. Han följer med en trålare på Skagerack, det blir en inkännande serie om hårt slit och livsfara bland minorna.

Till varje lördag producerar han dessutom en ”betraktelse”, som vanligt under signaturen Black Jim. Det är varelser på lätta klövar, absurda ting, ibland rätt pladdriga, men oftast med ett lod av allvar.
Kriget och nöden grinar i många texter. Idag är de ett stycke levande 1910-talshistoria. Nere i Europa står den stora människoslakten och stampar på sitt tredje år. I Göteborg hade de så kallade brödkravallerna brutit ut på våren. Dan äter kålrötter tre gånger om dagen, som större delen av befolkningen.
Även lördagskåserierna är späckade med kålrötter; de poppar upp här och där som hungerspöken. Den som enbart känner Dan Andersson som sotögd granrislyriker upptäcker i de här alstren en annan sida.

Foto: Peter Törnqvist

Dan Andersson-statyn på Järntorget i Göteborg

Spelmannen rymde en spelevink. Nej – en stor humorist (vilket också kommer fram i hans halsbrytande brev.)

En ljuspunkt på redaktionen är dess chef, Emil Rosén. Han och Dan blir snabbt goda vänner.
En augustidag ligger en nyskriven visa på chefens skrivbord. Titel: Vid broder Joachims avresa till skogarna. Rosén blir förskräckt, tror förstås att den rastlöse har schappat.
Det har han inte. Då. Först den 11 november sätter han sig på tåget norrut.

Du skall hälsa Paisodalens
gula kärr och svala floder
där de stilla gå i mörkret
under sälg och gröna snår.

Men någon vecka senare är Dan tillbaka. Han skall stanna på tidningen till följande vår, då han gifter sig med sin Olga och flyttar till Gonäs i Dalarna. Ännu har han ett par år kvar på jorden.

Hans Svarta ballader kommer ut denna höst 1917. Diktsamlingen får ett ljummet mottagande. Dan hade ödet att ingå i den missförstådda förtruppen till alla de arbetarförfattare som senare skulle slå igenom.

Få konstnärsskap torde sedan dess ha blivit så flitigt körda i hjärtats jukebox som Dan Anderssons. Per automatik förknippad med Skog och Längtan och Gammelsverige.
Men det är inte dumt att ha honom i den moderna stadsbilden heller. Här står han. Jämt. Med armarna i kors. Som en ambassadör för något som fanns en gång. Eller, ännu inte har kommit?
En slipsprydd spejare, spanande bortom Masthugget och bergen, bortom blommorna och sången. Och vidare runt det ömkansvärda klotet, till soluppgångens land och de indiska läror han sökte livshjälp i.
Klarsynt och drömsk; det sammansatta väl fångat av skulptören Britt-Marie Jern.
Leendet får man tänka sig.
En tom snusdosa på skallen, det är också en kärleksförklaring. Keps någon gång. Eller palestinaschal.
Texten på sockeln är tillika slutraderna i den där dikten som han la på chefens skrivbord för 90 år sedan:

Bed för dem som staden kväver
att de länge må bli unga
och om troll och högland drömma
uppå Tullens svarta krog.

Lördagsbetraktelse av Black Jim

Det fanns en vild, galen och frustande humoristisk sida i Dan Anderssons personlighet. Den har många samtida vittnat om.
Waldemar Bernhard, hans nära vän under de sex sista åren, skriver på flera ställen i sin bok om Dan Andersson om hans galghumor och friska skämtlynne och återger ett snirkligt brev i faksimil han fått från Dan och säger ” det var långt, ett sammelsurium, skrivet utan interpunktion, en ordkvarn, ett positiv, han bara vevar och vevar…”

Här är ett exempel på Dan Anderssons humoristiska talang – en ”Lördags-betraktelse” publicerad i Ny Tid den 20 februari 1920 efter att han avslutat sin aktiva journalistkarriär i Göteborg.

Det finns någonting i vårt arma land som kallas att fylla i blanketter. När man föds, när man gifter sig, excercerar, när man får barn, när man skiljs, när man ska ha motbok, när man deklarerar, när man flyttar - alltid måste man fylla i en blankett. Ofta måste man fylla i en blankett för att få den blankett man skall fylla i.

Det är mycket enkelt att fylla i en blankett, men att fylla i den rätt är omöjligt. Man får den alltid tillbaka åtföljd av en annan blankett, ifylld av dem till vilka man sänt den förra. Hela världen sysselsätter sig med att fylla i blanketter. Jag undrar hur blanketterna se ut som skola insändas av dem som vilja ha medlemskap i Nationernas förbund.
Om man hade en framställning att göra och finge skriva klart och kort på ett papper t.ex. – Nu vill jag, Black Jim, gifta mig med fröken Pettersson.
Eller: Nu skall jag be att få skiljas från fröken Pettersson.
Eller: Nu vill jag ha motbok. Skatten är betald och jag har aldrig legat i kurran.
Eller: Var god taxera mig för tiotusen kronors inkomst. Jag har gjort behövliga avdrag.
Eller: Undertecknad vill ha sonen Petrus in i statens skogsskola. Tagen in Petrus!

Tänk hur enkelt det vore att leva då!

Eder förbundne
Black Jim.

”Sällskapsliv till sjöss”

En resa med de litterära sällskapen till Åbo den 10 -11 oktober 2007 fylld av sång, poesi och litteratur.

Den litterära sällskapsrörelsen har blivit en svensk folkrörelse.
Ett hundratal litterära sällskap är medlemmar i DELS (De Litterära Sällskapens Samarbetsnämnd) som bildades 1990.

Bellmans minne

I år är det 109 år sedan det första personlitterära sällskapet bildades – Bellmans Minne. Ännu i slutet av 1970-talet fanns det färre än 40 sådana sällskap. Sedan 1980-talet har en närmast explosiv tillväxt ägt rum. DELS samlar de litterära sällskapen, främjar och sprider kännedom om den litterära sällskapsrörelsen och samordnar arrangemang av gemensamt intresse t.ex bokmässor och konferenser. Alla litterära sällskap eller sammanslutningar som är öppna för alla och politiskt obundna kan bli medlemmar i DELS.
Dan Andersson Sällskapet har i många år varit medlem i DELS.
Tidningen PARNASS är de litterära sällskapens egen tidskrift och utkom med sitt första nummer 1993.
Temanumret om Dan Andersson (No 3 / 1998) är sedan länge slutsålt.

Vi uppmanar alla våra medlemmar att stödja PARNASS genom en årsprenumeration – priset för fyra nummer är endast 190:- för medlemmar i litterära sällskap.
Kulturtidskrifter lever ett hårt liv i dagens Sverige och behöver följaktligen allt stöd.
Kontakta gärna DELS sekreterare Catharina Söderbergh mobiltel 0706 - 97 94 32 angående prenumeration.

DELS, tidningen VI och OmniaResor beslöt gemensamt för ett år sedan att arrangera en litterär kryssning med ett av de stora fartygen i färjetrafik mellan Stockholm och Åbo.
Intresset var stort både från litterära sällskap och kryssningsresenärer. Av ett tjugofemtal anmälda sällskap valdes sju att göra varsitt program från den stora scenen i konferensutrymmet ombord på ”Silja Festival”.
260 personer bokade hyttplats och biljett till evenemanget.
De sju sällskapen var: CornelisVreeswijk sällskapet, Strindbergssällskapet, Sonja Åkesson sällskapet, Alf Henriksson-sällskapet, Dan Andersson Sällskapet, Stig Dagerman Sällskapet, Nils Ferlin-Sällskapet.

Artisterna var många, programutbudet stort.

Ett axplock

Ewert Ljusberg, Cornelisprisvinnare 2006, inledde med ett underbart inspirerat framträdande som han kallat" Cornelis anamma.
Visartisten och skådespelerskan Birgit Carlstén, som närmast blivit folkkär, framträdde för Alf Henrikssonsällskapet med "Stångkorv och Bordeaux". Oförglömligt!
Stig Dagermans son René berättade rörande minnen om sin tidiga barndom och om sin far som i unga år lämnade världen.

För Dan Andersson Sällskapet framträdde Puch Magnus Olsson och Lars Järnemo.
För att betona att vi var till sjöss hette programmet " Nej – sjöman var han aldrig! "
Puch inledde med att påpeka att Dan Andersson skrev en av svenska språkets mest kända och älskade sjömansvisor och sjöng till sin magnifikt klingande luta "Jungman Jansson" - både den ursprungliga och den senare något putsade versionen.
Till sjöss var han, men aldrig sjöman; Lars berättade om den äventyrliga sjöresan över den gungande Nordatlanten och tågresan upp till Minnesota år 1902. Fjorton år var han, pojken, och han reste alldeles ensam. Flera forskare har påpekat att han, när han kom hem, var en populär gäst hos byborna i Skattlösberg som ville veta mer om den stora världen – man menar att då föddes en berättare och en diktare.
Tyvärr nådde boken om Amerikaresan, "Chi-mo-ka-ma", läsarna först i oktober 1920. Då fanns inte Dan Anderssons kvar i denna världen.

Puch sjöng Gunde Johanssons vackra tonsättning av Dan Anderssons ballad om Briggen San Antonius. Dikten publicerades i tidningen Första Maj 1918. Dan inleder dikten med följande förklaring:

År 1886 på vintern förliste briggen San Antonius från Rotterdam på Yarmouths redd. Briggen bar som galjonsbild S:t Antonius, snidad i trä.
S:t Antonius var det kristna eremitväsendets fader, vilken, försakade världen, valde till bostad en gravhåla i en av Egyptens öknar, under bön och fasta, i kamp mot tusen frestelser, eftersträvande ett rent liv och ett saligt slut.
Diktens sista strof lyder:
Och djupt inunder rämnat däck i ljuslöst ökenhav,
där ligga vita mina män i ro i sandig grav.
Och ömt jag min Antonius för till bädd på bankars grus –
hans brustna ögon tigga skyn om stjärnor och om ljus.

Dans intresse för Kipling

Lars anknöt till dagens händelse i Stockholm då Svenska akademien kl. 13.00 kommer att utse årets Nobelpristagare i litteratur. (Det blev Doris Lessing!) och sa att för precis 100 år sedan hette Nobelpristagaren Rudyard Kipling. Dan Anderssons intresse för Kipling var stort och kan beläggas redan i unga år. Dan attraherades av Kiplings böljande balladmeter som påverkade hans egen diktning och han började på försök att översätta dikter ur "The Seven Seas"; han lekte med tanken att låta några översättningar ingå i Kolvaktarens visor – men så blev det inte. I augusti 1916 träffar han avtal med Bonniers förlag om översättning av "The Seven Seas". Hösten 1916 reser Dans gode vän Waldemar Bernhard till Trondheim för att arbeta på en skyltfabrik. Dan är fullt upptagen med att renskriva Svarta ballader och sina Kiplingöversättningar men på senvintern 1917 beger han sig till Trondheim för att träffa sin vän – manuset till Svarta ballader och Kiplingdikterna, som han först översatt till prosa, har han med sig. I sjöfartsstaden Trondheim söker Dan upp sjöfolk som lär honom mycket om sjömansliv och sjötermer.

Briggen San Antonius

I dikten om Briggen San Antonius finns ord som nakterhus, mesanmast, bom, jib och klys, ord som säkert diktaren fångat upp ute i hamnarna.

I första strofen av Dans översättning av Kiplings dikt "Kustfyrarna" kan man fundera över hur mycket som egentligen är Kipling och hur mycket som är Andersson? Kongenialitet – är väl det rätta ordet.

Våra pannor höljas av skum och vi ha tång kring våra knän, våra länder sköljas av sjöarna, som vita rulla hän. Från klippor och rev och uddar, över sund och vikar blå se Englands tusen strandljus, hur Englands fartyg gå.

Den 28 maj 1918 skriver Dan till Rebecka Svensson att manus är färdigt och i oktober samma år kommer "På sju hav" ut på Bonniers förlag med ett insiktsfullt förord av översättaren.

Mycket skrev han om havet, denne yngling som alltid längtade att gå till sjöss:

Ni vågor som sjunga om kvällen när solen går ner,
så tagen mig, kväven mig, vänner, vad viljen I mer?
Jag suges och drages och törstar och längtar till er,
ni vågor, som sjunga om kvällen när solen går ner.

Blekingestugan, Dan Anderssons och Rebecka Svenssons mötesplats i Ronneby hotas.

Brev till kommunstyrelsen i Ronneby:

Angående Blekingestugans bevarande och utvecklande

På olika sätt har det blivit känt för oss att det finns framskridna planer på att förändra och eventuellt stoppa verksamheten vid Blekingestugan i Ronneby.

Dan Andersson Sällskapet tog upp ärendet vid sitt senaste styrelsemöte i Ludvika den 12 januari 2008 och fattade då beslut om att göra ett uttalande enligt följande;

Blekingestugan har under flera decennier varit en samlingsplats för Dan Andersson- och Rebecka Svenssonvänner. Flera vissångare och artister har vid olika tillfällen famträtt med scenprogram i syfte att sprida kunskap om den store finnmarkspoeten Dan Andersson. Större arrangemang såsom Dan Anderssonveckor med bland andra Gunde Johansson, Torstein Bergman och Harry Brandelius har genomförts under åren. Likaså har Dan Anderssonaftnar och Blekingeprogram arrangerats, det sistnämnda för att sprida kunskap om Rebecka Svensson och om den genuina blekingska kulturen.

Vänskapen mellan Dan Andersson och Rebecka Svensson samt Rebeckas stora betydelse för Dan Andersson och dennes utveckling som författare kan inte nog uppskattas. Boken ”Dan Andersson och Rebecka Svensson” (författare Inge Mattsson, 1994) vittnar om detta. Även så Rebeckas engagemang inom nykterhetsrörelsen och arbetarrörelsen under tidigt 1900-tal är en del av vårt kulturarv. År 1987 bildades till Rebeckas minne ”Kultursälllskapet Rebeckas vänner”.

Blekingestugan har under mer än 80 år lockat många besökare från olika delar av landet till avkoppling och kulturaktiviteter i en genuin blekingsk natur. Blekingestugan är en angelägenhet inte bara för Ronneby kommun utan, enligt vårt sätt att se, av nationellt intresse. Blekingestugan är testamenterad av Rebecka Svensson till Ronneby kommun med vissa förpliktelser och förbehåll.
I testamentet uttrycker Rebecka bland annat som sin sista önskan följande:
”…att Blekingestugan för all framtid skall få vara en utflykts- och fritidsplats för dem som i lugn och ro önska njuta den vackra naturen vid Silverforsen.

Mot bakgrund av detta uttrycker Dan Andersson Sällskapet sin förhoppning om att Blekingestugan skall bevaras och utvecklas i den anda som Rebecka Svensson och tidigare verksamheter lagt grunden för.
Samtidigt hoppas vi att den DanAnderssonska och blekingska kulturen även i framtiden skall ha sin givna plats vid Blekingestugan i Ronneby.

Ludvika den 21 januari 2008
Dan Andersson Sällskapet
Styrelsen

Torsten Pettersson (ordförande)

Foto: Inge Mattsson

Ragnar Jändels gripande minnesord till sin nära vän Dan Andersson är skrivna några få dagar efter vännens död…

Ragnar Jändel (1895-1939) var född i Jämjö i Blekinge och kom från ett utfattigt hem som hölls samman av modern. Vid tiden för världskrigets utbrott försörjde han sig som målare. Han lyckades få gå vinterkursen på Brunnsvik 1915 och träffade då Dan Andersson, som redan blivit en legend på skolan.

Mötet med Dan blev livsavgörande för den unge Ragnar. Tillsammans med jämnårige skaldeynglingen Harry Blomberg och den äldre Dan Andersson formade de den s.k. Brunnsviksparnassen. Den upptågsrika samvaron mellan de tre betydde mycket för att utveckla skaldedrömmarna hos de två yngre.
Ragnar var en av de hänförda anhängarna till den radikala socialismen och medverkade flitigt i tidskriften Stormklockan. Han debuterade som poet med ”Till kärleken och hatet” (1917) som bestod av typisk ”kamppoesi”.
Ragnar Jändels nära och varma kamratskap med Dan Andersson skulle vara livet ut.

Förtvivlad och i djupaste sorg skriver han följande i september 1920:

Vid Dan Anderssons död

”Jag sitter i en undangömd vrå av världen utan att på några dagar ha sett några tidningar, då jag plötsligt nås av ett bud, ofattligt, förfärligt: Dan Andersson är död.

Ragnar Jändels blomsteräng vid havet (1920-22).

Dagen är hög och ljus, solen strålar, barn jollra sorglöst omkring mig, träden stå i heta färger och de sista rosorna sprida sitt mystiska ljus. Men jag känner nästan hat till allt detta sorglösa och skö-na, det är mig som om allt plötsligt bleve kallt och hårt. Ty *han* är död, *han* ser intet mera av allt detta. Eller ser han det likväl? –

Aldrig har någon människas död gripit mig såsom hans, aldrig har jag så gripits av högtidlig bävan inför livets och dödens mysterium som inför detta dödsbud, aldrig så tydligt anat handen som leder våra öden.

Jag har alltjämt svårt att fatta det skedda. Efter det första slaget blev mig snart allt som en dröm, jag började nästan hoppas att det skulle komma ett nytt bud, som skulle säga att det icke var

Ragnar Jändel

sanning. Men i stället komma nu äntligen tidningarna och skingra alla tröstande tvivel.

Dan Andersson är död – besynnerligt! Världen går sin gång, solen går upp och ner, vinden spelar, människor dansa och skratta, år skola rulla hän… Men *han* är död - - - -”

Dan Andersson var ingen yrkesskribent, han hade över huvud intet ”yrke”. Han var människa och endast människa. Men som människa var han stor. Han var stor i sin kärlek, stor i sitt lidande, stor i sitt sanningssökande. Den som sett hans underbara ögon, visste att den mannen hetare än de flesta upplevat livets härlighet, men också att han djupt och länge sett ner i lidandets brunn. Han led för alla de små och tanklösa människorna – om man nu har rätt att kalla någon människa ”liten”. Han led döden tusen gånger om, innan den slutligen – som det ser ut – mild och god tog honom själv i famnen. Men han upplevde också ”friden som övergår allt förstånd”. Han var en älskande, en lidande, en extatisk. Därför gör också svensk diktning med Dan Anderssons död en förlust som de flesta av dem, vilka nu skriva hans eftermäle i tidningarna, icke tillnärmelsevis ana. Män av hans art uppstå nämligen icke många i vart århundrade.

Han var en underlig människa – ”underlig och ensam”. Han gick egna vägar. Delade man en natt rum och bädd med honom, hände det, att då man själv vaknade om morgonen var kamraten borta. *Han* hade icke kunnat sova, han hade givit sig ut i natten och vandrat hän med sin fiol genom de hemlighetsfulla skogarna. Han älskade ensamma nattvandringar.

”Käre Dan Andersson! Världen har blivit fattigare sedan du icke är kvar mera. Men själv har du vunnit den frid, som jag vet att du längtade efter djupast av allt. Du är fri från alla lidelser och alla bojor. Du har fått det svar du sökte. Du har nått till den snäckbesållade havsstranden, som du drömde om, du har gått in genom porten av de tunga rosorna.
Hörde du ej under den ödesdigra natten den kör från ovan, som du förut hört under ett extasens heliga ögonblick:

Vila, pilgrim, ditt bröst mot strömmande vatten!
Hän till dagningens land går din väg över hav
genom natten.

Slut dina ögon - - stormsången söver!
Hav som svallar i mörkret skall bära dig över!

Trött var ditt öga att se allt och hjärtat skälvde,
ängsligt vred du händerna framför våg som
sväljande välvde.
Kvar i kvarnen du lämnade gubbar och lystna
tärnor,
jättevågen skall lyfta dig högt mot himlens
stjärnor.

Slut dina ögon, stormsången söver –
Hav som svallar i mörkret skall bära dig över!

Ragnar Jändel

Invigning av författaren Olle Svenssons diktarstuga i Gustavsfors och minnesprogram på Finnskogsteatern 27 april 2008 kl 14.00

För att få skrivro byggde sig den blott 21 årige Olle Svensson en skrivarstuga eller snarare en koja i utkanten av hembyn Gustavsfors.

Kojan var liten och dragig med en öppen spis som värmekälla och vi kan förstå att Olle for illa under de hårda vintrarna i början av fyrtiotalet.
Under trettio år av sitt liv arbetade han i skogen, flottade timmer, deltog i jordbruksarbete; hela tiden visste han att han ville skriva. Redan i sin första diktsamling (Som mitt liv, 1934) heter det:

I sanden skriver du skrivare
så länge du inte vet,
att din ende arbetsgivare
heter inre nödvändighet

Det var självklart att Olle Svensson skulle komma att bli en av de första Dan Anderssonpristagarna – de två poeterna hade så mycket gemensamt – båda skrev med sitt hjärteblod, deras kamp i en oförstående värld var smärtsam, deras medkänsla med de av livet hårt drabbade var stor.

Kl 14.00 Samling vid diktarstugan i Gustavsfors som förklaras officiellt invigd som museum.

Efter invigningsprogrammet gemensam vandring genom Olle Svenssons barndomsby Gustavsfors till Loses (ca. 500 meter)

Kl 15.00 Soppa med smörgås (40:-)

Kl 15.30 Visprogram vid Finnskogsteatern (entré 60:-)

Medverkande: Linda Rattfelt, Björn Hedén, ungdomsgruppen, Torsten Pettersson, Damm-Bodil, David Reino.

Kaffe- och brödförsäljning. Bokförsäljning. Hantverksbutiken öppen.

ÖPPEN FINNMARKSSCEN
Tattarfallet, Skattlösberg

Onsdagen 30 juli
kl 16.00 – 20.00

Finnmarksscenen i Tattarfallet är öppen för alla som vill sjunga, spela, läsa dikter eller berätta något (10 – 25 minuter).
Ljudanläggning finns.
För medverkan ring eller maila Dan Andersson museet i god tid före programmet.

Vi kommer att gå ut med en inbjudan till Öppen Finnmarksscen i det stora tryckta programmet till Dan Anderssonveckan 2008 vilket innebär att alla Dan Andersson-intresserade, medlemmar eller ännu inte medlemmar, är lika välkomna att framträda från Finnmarksscenen i Tattarfallet.

Styrelsen
/ styrelsens festutskott

Välkomna till traditionell samling vid lägerelden i hjärtat av finnmarken lördagen 2 augusti 2008 kl 18.00

Det har blivit tradition att medlemmarna i Dan Andersson Sällskapet samlas kvällen före Luossafesten hemma hos vår styrelseledamot Robert Svensson i Tattarfallet – sydligaste gården i Skattlösberg vid vägs ände.

Dan Andersson var en ofta sedd gäst hos vännen Ludvig Eriksson (Roberts morfar) i Tattarfallet – här diskuterade de livsfrågor och spelade fiol - här fladdrar (litteratur)historiens vingslag runt öronen.
Mörk och hemlighetsfull står granskogen tät runt gården.
Här är du i hjärtat av finnmarken.

Vi föreslår att du tar med dig lämplig mat att grilla över de heta kolen, lämplig dryck och gärna instrument om du trakterar dylikt.
Bakom lägerelden väntar Finnmarksscenen och där är du välkommen att spela, sjunga, deklamera hela natten lång tills solen går upp.
Glöm inte myggmedel – mygg och knott kan vara riktigt bitska när dom är på det humöret.

Dan Anderssons 120:e födelsedag uppmärksammas

Ur Adolf Anderssons ”Sjelfbiografi fr o m 1885”:

Daniel föddes i Skattlösbergs skolhus den 6 (sjette) april 1888, 3:45 e.m. (Fredag).
Måndagen den 16 april döptes av pastorn komministern P. Pettersson i Grangärde. Karl Erssons hustru bar fram honom till dopet, som försigick vid examen i skolan den 16 april 1888.

Dan Andersson Sällskapet kommer genom styrelsen att uppvakta med blommor vid gravvården på Lyvikens kyrkogård söndagen den 6 april.
På eftermiddagen samma dag framför 2005-års Dan Anderssonpristagare, Saxdalens manskör, sitt härliga sångspel ”Helgdagskväll vid timmerkojan” som en födelsedagshyllning till poeten.
Kören firar även sitt 20-års jubileum i år.
Dan Andersson Sällskapet kommer att inleda firandet från scenen.

Lokal:	Folkets hus i Ludvika
Klockslag:	17.00
Biljetter:	100:- (80:- för pensionärer) köps vid entrén

Foto: Janos Jurka/N

Dan Anderssons gravsten på Lyvikens kyrkogård i Ludvika.

Mycket välkomna! *Styrelsen*

Pärlby, Saxenborg och Templet ”Allas väl” i Norhyttan

Vår nye medlem Sven-Erik Samuelsson i Örebro reder ut begreppen i sitt intressanta brev till Sällskapets sekreterare, som vi gärna vill sprida vidare till På Färdvägarnas läsare:

Hej Lars!

Säkerligen har Du ingen aning om vad det är för en figur som skriver till Dig. Men vi har faktiskt träffats. Så här är det. Jag är relativt ny som medlem i Dan Andersson Sällskapet och deltog i förra årets vårträff med årsmöte etc och jag var med på den av Dig guidade utflykten till Luossastugan och hade då lite synpunkter på vad Bystugan i Norhyttan varit i det förflutna. Jag är sedan tonåren, långt bakåt i tiden, medlem i nykterhetsrörelsen, vilket medför ett visst kunnande både vad avser gamla lokaler inom sagda rörelse och Dan Anderssons engagemang i rörelsen en gång i tiden. Jag lovade skriva något om Norhyttan och om Saxenborg, som ju också har en viss anknytning till Dan Andersson.

Jag börjar med Saxenborg.
I dikten En gamling läser man i sjätte versen:

Vi stannade här. Jag är gammal,
jag orkar ej tala mer,
jag är liknöjd hur dagarna vandra,
och hur solen går upp och ner.
Men gott är vid fattighusborden
få ha som en orubblig tröst:
här är närmare djupa jorden
och den fattiga skördens höst.

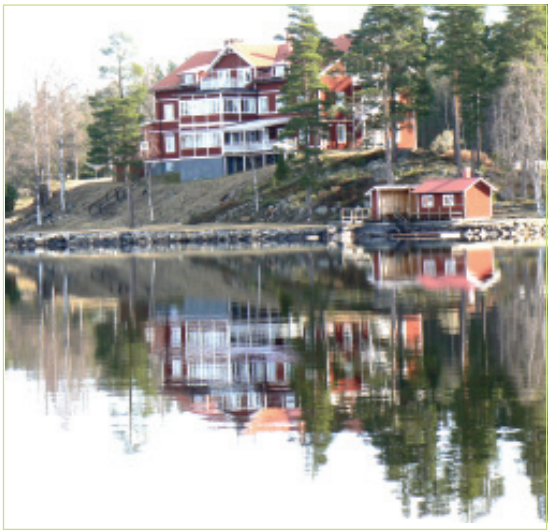

Foto: Tommy Lönnebacke

Saxenborg ligger vackert beläget vid sjön Saxen, strax öster om Grangärde.

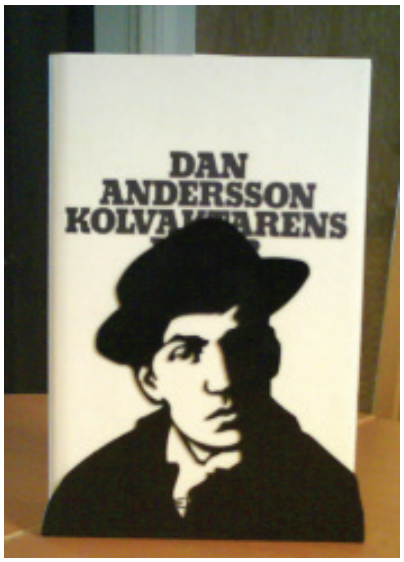
Fattighuset ifråga låg i byn Pärlby (olika stavningar har förekommit) norr om sjön Saxen i Grangärde. Fattighuset uppfördes 1879 och vanligt var ju då att man byggde så att byggnaden skulle överleva många generationer. Men redan 1909 ansågs det här fattighuset ha tjänat ut och 1913 hade det utrymts och ett nytt tagits i anspråk. Den gamla byggnaden köptes av en privatperson i Stockholm för att användas som något slags fritidsställe, även om den benämningen inte fanns då ännu.
Byggnaden monterades ned i hanterbara delar och släpades på isen över sjön till södra stranden och återuppfördes några meter från stranden men ganska högt över vattenytan. Det nya namnet på den uppmonterade byggnaden blev Saxenborg. Efter några år hade vederbörande dock tröttnat på den avlägsna ”sommarstugan” och sålde fastigheten till en köpare som skulle driva ett vilohem här. Det blev stiftelsen ”Jacques och Galaités Lamms vilohem” som från 1928 här drev ett vilohem för ”bildade personer som ägnat eller ägnar sig åt uttröttande och uppslitande arbete, att åtnjuta någon tids vila eller rekreation.”
Efter hand gick rörelsen allt sämre och på 1950-talet var läget akut. Försäljningsansträngningarna gav inte resultat. Dåvarande NTO:s Ungdomsförbund fick kännedom om anläggningen och beslöt att lägga ett bud, vilket också skedde. Jag vet en del om den väldiga skillnaden mellan säljarnas och de presumtiva köparnas bud och den slutliga köpeskillingen, men det är ju ointressant här.
Det här blev NTO-ungdomarnas kursgård den 1 mars 1956 och den ägs idag av IOGT-NTO-rörelsen.

Anläggningen, som en gång var Grangärdebygdens fattigstuga Pärlby, drivs idag som pensionat och kursgård och ligger vackert inbäddad mellan sjön Saxen och milsvida bergslagsskogar.

Dan Andersson blev medlem i Blå Bandet vid tolv års ålder. Jag tror det gällde alla syskonen och anar pappa Adolfs initiativ. Han var ju själv Blå Bandsmedlem och aktiv nykterhetspredikant.
Nykterhetsrörelsen var ju oerhört framgångsrik men ävenledes väldigt splittrad i slutet på artonhundratalet. Av IOGT blev det NGTO. Dessutom fanns Templarorden för att nämna de viktigaste. Templarorden och NGTO förenades ju i min hemstad Örebro 1922 till NTO (Nationaltemplarorden).
I de trakter vi nu talar om blev Templarorden väldigt aktiv. Ett Tempel (så kallades Templarordens lokalföreningar) bildades i Skattlösberg 1901 och troligen blev Dan medlem här från start. Ludvig Eriksson i Tattarfallet var en annan medlem. Templet kom att heta 1310 Skogsblomman. Det var alltså yngre än Templet i Norhyttan som hade ett lägre nummer, 1001 Allas väl. År 1908 sökte bröderna Gustaf och Dan inträde även här.
Dan blev omedelbart mycket aktiv och som vi vet senare riksombudsman efter avgående August Sävström, sedermera talman i andra kammaren. Så småningom avtog verksamheten i Templet Allas väl i Norhyttan. Urbaniseringen gjorde väl sitt till. Under senare hälften av 1900-talet stod byggnaden oanvänd och ganska förfallen.
För att rädda fastigheten inköptes den av supporterföreningen Saxenborgsvännerna i avsikt att skänka den till Saxenborg för återuppförande där som kompletterande samlingslokal och för att skapa ett minnesmärke över gången nykterhetsverksamhet i bygden och sist men inte minst till åminnelse av vår store skald Dan Andersson.
Den tilltänkte gåvomottagaren utsåg en tremannagrupp att förbereda flytten och vad som därmed skulle sammanfalla. Brevskrivaren var en av de tre och vi gjorde mycket arbete med uppmätningar, möjliga transportvägar m.m.
Men så kom ett beslut i den ekonomiska föreningens styrelse att man inte skulle fullfölja projektet på grund av alltför knappa ekonomiska resurser.
Efter en del kontakter blev det så vårt beslut att skänka byggnaden (den har aldrig varit fastighet utan stått på ofri grund som man brukar kalla det i vardagsspråk) till byn under förutsättning att den rustades och blev till vad den i dag är. Vi är glada att byborna så väl gripit sig an uppgiften. Jag var nyligen där och tog några exteriörbilder och tycker att Bystugan idag är en prydnad för Norhyttan.

Med vänliga hälsningar

Sven–E Samuelsson

Svenskt litteraturstöd
eller
Stöd den svenska boken!
eller
Svenska författare som bokstöd!

Jan Landqvist – veteran inom svensk industridesign – har roat sig med att formge bokstöd, lampetter och servettställ med porträtt av svenska författare.
Tio litterära sällskap har beställt produkter med porträtt av sina egna diktare t.ex Bellman, Boye, Ferlin, Fröding, Strindberg och Taube.
Det elfte sällskapet som beställt bokstöd är Dan Andersson Sällskapet. Bokstöden är gjorda av klassisk plåtvinkel i svart pulverlackerad stålplåt med måtten 15 x 15 cm för porträtten och 15 x 10 cm för den horisontella bottenplattan. Priset har vi ännu inte bestämt men det beräknas ligga runt 200:-. Leverans sker till museet under våren.
Låt Dan Andersson bli ett stöd för dina böcker!

Styrelsen

Gundestaty i Filipstad?

Vid styrelsens senaste möte den 12 januari finns följande protokollsnotering under §13 ”Övriga frågor”:

Foto: Robert Svensson

En staty av Gunde Johansson, som Gullfallingen i Älvdalssagan, planeras i Filipstad och penninginsamling pågår. Ingrid var mycket tveksam till projektet. Inge Mattsson och Roine Lindström planerar att skriva en kritisk insändare i Filipstadstidningen.

Här är insändaren, något förkortad, för På Färdvägarnas läsares information:

Det är med viss förvåning vi tagit del av debatten kring den tilltänkta statyn av Gunde Johansson i Filipstad. Vi reagerar starkt mot tankarna om att bygga in statyn i en glasbur med någon form av ”speldosa”. Dessutom är vi något oförstående inför att låta en av Gundes rollfigurer (Gullfallingen i Älvdalssagan) stå staty istället för en porträttliknande staty föreställande Gunde själv. Vi vet också att vi delar dessa uppfattningar med Gunde Johanssons änka Ingrid Johansson,

Vi som kände Gunde Johansson väl vet att han utöver sin folkliga framtoning hade ett djup i allt han presterade inom den svenska kulturen. Hans alltid vänliga sinnelag var dessutom utmärkande för honom. Han är värd mer aktning än de ”tivoliliknande” arrangemang som tydligen är tänkta. Minnet av Gunde Johansson kan rimligtvis vårdas på mer pietetsfullt sätt än så. Vi hoppas att Filipstads kommun och den ideella statyföreningen tar intryck av dessa våra synpunkter och hittar en bra form för ett så pass viktigt projekt.
Gunde Johansson kommer alltid att finnas levande bland oss som kände honom och värderade hans stora kulturgärning.

Örebro i januari 2008

Inge Mattsson
(vice ordf. i Dan Andersson Sällskapet)

Roine Lindström
(vissångare, Gunde Johanssonpristagare 2007)

Teatermanus om Dan och Rebecka funnet

Dan Andersson Sällskapets vice ordförande Inge Mattsson har sedan en tid haft ett unikt teatermanus i sin ägo. Manuset är skrivet av teaterregissören och kulturpersonligheten Ingegerd Bodner-Granberg. Teaterspelet är uppbyggt som en dialog mellan Dan och Rebecka, ett urval brevcitat och dessutom en hel del sånginslag.

Manuset vittnar om en omfattande och utmärkt efterforskning vad gäller sakinnehåll och känsla för Dan Andersson och Rebecka Svensson som personer. Måhända kommer materialet som helhet att längre fram användas i någon teaterform. Om detta återkommer vi!

För den oinvigde ska kanske nämnas att Dan och Rebecka träffades på en Godtemplarkongress i Sundsvall i juli 1912. Vänskapen tog sig uttryck i en omfattande skriftväxling (117 brev från Dan till Rebecka) men också i åtskilliga besök hos Rebecka i Blekinge. Dan och Rebecka förblev vänner under hela Dans liv.
Här är ett smakprov ur manuset; scenen är Dans och Rebeckas första möte enligt ovan:

Rebecka; Jag har hört att du är den nya ombudsmannen i godtemplarorden.
Dan; Ja, och mitt namn är Dan Andersson och jag kommer från finnmarken i Dalarna.
Rebecka; Jag heter Rebecka Svensson och är från Blekingedistriktet. Skulle inte du vilja komma ned till oss på en föreläsningsturné?
Dan; Uppriktigt sagt, jag är trött på att hålla föredrag. Jag har rest omkring så mycket nu att jag känner mig som en billig försäljare i nykterhet.
Rebecka; Men jag har hört att du skriver vers och sjunger och spelar på mötena. Det gillar väl publiken?
Dan; För att du nu ska veta vem det är du beställer ner till Blekinge, måste jag tala om för dig att jag har väldigt svårt för att passa tider och hålla reda på papper. Min portfölj har jag glömt på stationen i Hudiksvall. För tillfället har jag också lite ont om pengar. Blekinge ligger väl bra långt bort? Är det inte lite blåsigt därnere också? Jag har så lätt att få halsfluss.
Rebecka; Kom du bara ned till oss, så ska vi nog ta hand om dig! Jag och mina systrar har en affär nere i Ronneby. Du är välkommen när det passar.

Ur Rolf A. Nilssons efterlämnade anteckningar

Forne Luossaguiden Rolf Arthur Nilssons efterlämnade dagboksanteckningar, dikter, noter och maskinskrivna manus till diverse artiklar är en skatt att ösa ur för oss Dan Anderssonianer.
Trettiotre år har förflutit sedan Rolf gick bort bara 37 år gammal.
Han har blivit en legend. De som dör i unga år förblir alltid unga.
Det synes egendomligt att Rolf skulle han ha fyllt 70 år den 8 juli i år. Men enligt kalendern förhåller det sig nog så.
Vi i Dan Andersson Sällskapet glömmer honom aldrig.

På en manuskriptsida finns en anteckning att artikeln om Finn-Pers backe publicerades i Gefle Dagblad den 7 december 1967.
Finn-Pers backe är högsta punkten i Skattlösberg med milsvid utsikt över berg, sjöblänk och mörkgröna skogar.
Dan Andersson älskade att klättra upp dit och i begrundan och ensamhet se ut över ”sina finnmarker”.

Över bergens åsryggar söker sig dagens sista solstrålar tillbaka bakom horisonten, gömmer sig en efter en och förenas slutligen till en röd kuliss för frötallarna, som står övergivet vilsna, utsatta för blåst och oväder ovanför den trygga, mörka, sammanhållande storskogen.

På enstaka ställen sticker ännu grönt gräs upp genom snötäcket, hässjestänger med vita konturer pekar i formation mot västerhimlen.

Jag minns från gången sommar växtligheten häruppe på Finn-Pers backe, där en gång i tiden Diktaren gick för att köpa ägg av Finn-Pers moran på högsta punkten i byn. Alldeles invid den gamla husgrunden brukar det i synnerhet växa en sedumart med tjocka, fylliga blad, förenad med jorden genom långa rötter och rottrådar. Blåsten har nu sopat undan litet av snön, gröna fläckar lyser igenom. Försiktigt krafsar jag undan litet snö, finner mängder av förfrusna rötter och blad. En svag jorddoft tränger upp i den blå skymningen.

Bortöver dalen, strax åt höger, skymtar jag Hagens med sin ladugård och sitt gamla boningshus. Jag tänker väl, att Hag-Daniel själv sitter på sin stol i strumpfötterna med käppen bredvid sig, ser med gången tids ögon mot spiseln eller blåser luft genom mustascherna. Det var han som för länge sedan fick sin post förväxlad med Diktarens på grund av namnlikheten.

Österut är det nu nästan helt mörkt. Jag ser ljus från någon stuga i skogen, tänker på John Bauers tavla med trollet som står och väntar i skogsbrynet, blickande mot ett upplyst litet stugfönster på andra sidan det snötäckta fältet.

Så söker jag mig nedför Finn-Pers backe, stannar till utanför Mats-Larsas trollstall. Det är som om jag skulle kunna höra snöflingornas fall mot marken.

Byvägen kröker sig enkelt och tryggt runt skogsuddarna. Jag följer den genom skogens tysta liv.
Rolf A. Nilsson

†

Vår älskade

Rolf A. Nilsson

Skattlösberg

* 8 Juli 1938
† 12 Februari 1975

ELSA
MOR och FAR
HARRIET och BJÖRN
Kenneth
JOHAN

Men allt som du kärlek är fyllt alltill bestå och leva och vara som Gud.

Jordfästningen äger rum Lördagen den 1 Mars 1975 kl 11.00 i Ludvika kyrka. För fortsättning av det arbete Rolf börjat i Skattlösberg kan gåvor sändas till "Rolf A Nilssons Minnesfond", Dan Andersson-Sällskapet postgironr 59 32 42 - 1.

Bôschliheter i Finnmarka

Nils Carlsson från Ulriksberg ger nu ut sin tredje bok som handlar om människorna i finnmarken från 1500-1950-talet. Om finnarnas liv och leverne, dalkarlar och Patronernas kamp med järnet. Om skogen, jakt och fiske och den hopplösa kampen mot överheten där kolningen oftast fick finnarna på fall.
Det här är trevlig läsning!

Boken kostar 150:- + porto och kan beställas genom Globe Bokhandel AB Box 173, 771 24 LUDVIKA, Tel 0240-842 00, e-post: info@bokhandeln.eu

Foto: Linnea Källgren

Inbjudan till Vårträff

Styrelsen för Dan Andersson Sällskapet har härmed nöjet att inbjuda sina medlemmar till traditionsenlig Vårträff på Brunnsviks folkhögskola utanför Ludvika den 1 – 3 maj 2008.

PROGRAM

Torsdag 1 maj

från kl 12.00	Incheckning i receptionen på Brunnsvik.
kl 18.00	Vi möts i Ludvika Ulrika kyrka. ”Till minnet av Sven Reenbom” – ett visprogram med Nisse Munck och Donald Brokvist.
kl 20.30	Samling i foajén vid Brunnsvikshallen. Kvällskaffe serveras (ingår i Vårträffspriset). Välkomsthälsning. Vi underhåller varandra med sång, musik och deklamationer vid solistmikrofonen.

Fredag 2 maj

kl 08.00	Brunnsviks berömda frukost serveras i matsalen.
kl 10.00	Vi samlas på Lyvikens kyrkogård, lägger ned blommor och uppvaktar Dan Andersson, hans familj, Olle Svensson och Rolf A Nilsson.
kl 11.00	”Öppet hus” på museet vid Engelbrektsgatan.
kl 12.00	Lunch serveras i Brunnsviks matsal.
kl 13.30	Samling i foajén vid Brunnsvikshallen. Visprogram med Puch Magnus och Lars J.
kl 15.30	Tid för egna aktiviteter t. ex en promenad till Storgården - om vädret tillåter.
kl 18.00	Middag serveras i Brunnsviks matsal.
kl 19.00	Vi förflyttar oss till foajén vid Brunnsvikshallen där en ostbricka står uppdukad och det finns möjligheter att köpa vin. ”Sjöströms Damlag med kraft” spelar upp
kl 19.45	Visprogram med Jimmy Ginsby
kl 21.00	”Fritt fram på scenen” för alla våra sångare, musikanter och recitatörer.

Lördag 3 maj

kl 08.00	Frukost i Brunnsviks matsal (ett gott råd till dem som aldrig äter havregrynsgröt – prova Brunnsviks!)
kl 10.00	Dan Andersson Sällskapets 45:e årsstämma.
kl 12.00	Gemensam avskedslunch i Brunnsviks matsal.

Du är mycket välkommen till årets höjdpunkt, Dan Andersson Sällskapets vårträff på Brunnsvik.
Du får ett särtryck av programmet när du kommer till Brunnsvik.

Styrelsen

Dan Andersson-veckan 26 juli – 3 augusti 2008
Kulturdagar i Ludvikabygden

När detta skrivs i mitten av februari är programmet inte alls färdiglagt. Här presenterar vi ett axplock ur den information vi känner till just nu. För ett detaljerat och slutgiltigt program vänligen kontakta museet senare i vår.

Lördag 26 juli
I år inleds Dan Andersson veckan med att Birgitta Pettersson har vernissage på Dan Andersson museum kl 11 – hon visar oljemålningar och akvareller med finnmarksmotiv.
Kl 14 invigningstalar Bengt-Emil Johnson på Ludvika Gammelgård och Pär Sörman spelar och berättar om Dan Andersson kl 15.
Klassisk vägkröksdans i Abborrberg kl 19.

Söndag 27 juli
Kl 11 startar en guidad busstur från Ludvika som avslutas med sångspelet i Skattlösberg. Den vackra finnmarksbyn Gänsen bjuder på program mellan 11 -14 (t.ex byavandring, finnmarksfilosofen Gunnar Karlsson, visor med Ing-Mari Dahlin)
Kl 17 framför Saxdalens manskör ”Helgdagskväll vid timmerkojan” i Skattlösberg.

Måndag 28 juli
Tuvatorp kl 9 – frukostpoesi. Kl 11 är det dags för en ny guidad busstur i finnmarken.
Kl 12 sjunger Heidi Baier på Dan Andersson museum och mellan 15 – 21 är det spelmansdag på hembygdsgården i Sunnansjö. Dan Andersson Sällskapet bjuder på visprogram i Abborrbergs folkets hus kl 19.

Tisdag 29 juli
Jimmy Ginsby framträder på Dan Andersson museum kl 12 och kl 16 spelar Wernerteatern upp i Saxdalens folkets hus.

Onsdag 30 juli
På Vikasgården kl 9 blir det poesiprogram om Eva Norberg och Olle Svensson.
Kl 12 sjunger och spelar Puch Magnus på Dan Andersson museum.
I Strömsdal blir det en kulturdag kl 11 – 14 omkring författaren Nils Parling. Utdelning av årets Parlingpris. ”Mylla” bjuder på visor.
Gravendal bjuder på musik med Stefan Olsson & Co kl 15 och byavandring kl 16.30
Öppen finnmarksscen i Tattarfallet, Skattlösberg kl 18 – 20

Torsdag 31 juli
Kl 12 sjunger och spelar Roine Lindström på Dan Andersson museum.
Kl 13 uppträder Björn Jadling på Kullen.
Kl 19 – musik i sommartid med Linda Styf i Grangärde kyrka
Kl 21 Bergslagskonditoriet i Ludvika – musikpub med Puch Magnus.

Fredag 1 augusti
Kl 14 delar Dan Andersson Sällskapet ut årets Gunde Johanssonpris i Nyhammars folkets hus kl 14 och därefter blir det en artistkavalkad ”Dan Andersson 120 år”.
Visor i skymningen vid Bränntjärnstorpet kl 18 och Knallis mila i Gruvskogen kl 21.

Lördag 2 augusti
På Cassels i Grängesberg uppträder Sofia Karlsson både kl 16 och 18.

Söndag 3 augusti
Luossafesten i Skattlösberg kl 13. Utdelning av årets Dan Anderssonpris.

Foto: Anders Källgren

Härligt väder, härlig stämning. Skattlösberg lever upp när Luossafesten firas första söndagen i augusti varje år.

Avs: Dan Andersson Museum
Engelbrektsgatan 8
SE-771 30 LUDVIKA

Porto Betalt
P10

Ludvika

B FÖRENINGS BREV

Aktuella program med anknytning till Dan Andersson kan vi lägga ut på vår hemsida.
Det kostar ingenting. Har du någonting på ”G” – kontakta museet !
Här är några kommande program som är klara i mitten av februari:

Ing-Marie Dahlin duo framträder på Surte bibliotek den 25 mars kl.19.00 och på rest. Jungman Jansson, Önneruds brygga 3, Västra Frölunda den 20 april kl 12.00 med visprogrammet ”Jag väntar vid min mila…”

Olle Svenssons diktarstuga i Gustavsfors, sydväst om Bollnäs, blir ett museum kl 14 den 27 april – Visprogram med Linda Rattfelt och Björn Hedén

Linda Rattfelt finns på Kvarnkullen i Kungälv den 5 april kl 15.00 med ett minnesprogram om Dan Andersson. Arrangörer är Kerstin och Spiken.

Pär Sörman har visprogram på Ragvaldsgatan 10, Maria Magdalena församling i Stockholm den 25 april kl 13.00 och i Bystugan, Norhyttan den 4 juli kl 17.00.
Den 26 juli kl 15.00 i samband med Dan Andersson veckans invigning på Gammelgården i Ludvika spelar Pär upp ”En Spelmans Saga”.

Stefan Ström och Ewert Ljusberg gör ett visprogram på Gammelgården i Ludvika den 7 augusti kl. 19.00

Stödkonsert för Blekingestugans bevarande på temat ”Dan Andersson och andra vackra visor”

För att stödja verksamheten vid Blekingestugan i Ronneby arrangerar Kultursällskapet Rebeckas Vänner och Dan Andersson Sällskapet en stödkonsert på temat enligt rubrik. Konserten genomförs fredagen den 28 mars kl 19.00 i Knut Hahns skolans aula i Ronneby. Medverkande artister är Roine Lindström, Linda Styf, Lars Jerrhag, Johan Rydholm, Sven Nilsson, Björn U Dahl och Inge Mattsson.
Hela behållningen går till Blekingestugans bevarande och utvecklande.
För ytterligare information och ev. förköp kontakta Dan Andersson Sällskapets vice ordförande Inge Mattsson (tel 070 / 65 130 75)

Inge Mattsson och Roine Lindström medverkar i Ronneby den 28 mars.

“På Färdvägarna“
är Dan Andersson Sällskapets medlemsinformation och utkommer 2 gånger/år. Upplaga 1600 ex

I redaktionen:
Torsten Pettersson, Lars Järnemo, Inge Mattsson

Grafisk formgivning och redigering:
Globe i Ludvika
ISSN 1652-1986

Adress:

Dan Andersson Museum
Engelbrektsgatan 8, 771 30 Ludvika
Tel/fax: 0240 / 100 16
e-mail: museet@passagen.se
Hemsida: www.danandersson.org

